

Norges vassdrags- og energidirektorat
v/ Erlend Bjerkestrand og Sissel Belgen Jacobsen
Postboks 5091, Majorstua
0301 Oslo

26. Mars 2019

Dette brevet sendes på vegne av: Harstad Turlag, Troms Turlag, NJFF-Troms, Naturvernforbundet Troms, 4H Troms, Troms Krets av Norges KFUK-KFUM Speidere, Nord-Troms Krets av Norges Speiderforbund, Troms Orienteringskrets, Nordnorsk Botanisk Forening, Norges Turmarsjforbund Troms, Troms Fylkeskystlag, Framtiden i Våre Hender Nord, Midt-Troms Naturlag, Tromsø Casting- og Fluefiskerforening

Oppfølgende faglig innspill i forbindelse med rapporten «Nasjonal ramme for vindkraft: Miljødirektoratets anbefalinger» (M-1262) og områdene i Troms.

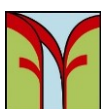
Vi viser til NVEs pågående arbeid med «Nasjonal ramme for vindkraft på land» (NVE saksnummer 201801666). Et forslag til «Nasjonal ramme for vindkraft på land» sendes 1 april 2019 til Olje- og energidepartementet.

Vi viser videre til rapporten M-1262 med anbefalinger fra Miljødirektoratet til NVE som ble offentliggjort den 1 februar 2019. Direktoratet skulle i henhold til oppdrag fra Klima- og miljødepartementet «... *definere hvilke områder som det av hensyn til miljø, ikke er akseptabelt at inngår i den nasjonale rammen*». Klima- og miljødepartementet har også spesifisert at «... *miljøverdiene bør være av en slik størrelse at det er vanskelig å gjøre tilpasninger innenfor et prosjekt for å ta hensyn til verdien, eller som gjør at miljøverdien vil være særlig konfliktfylt å ta hensyn til på tidspunktet for konsesjonsbehandling*».

Vi har vurdert de anbefalingene Miljødirektoratet og Riksantikvaren har kommet med for analyseområde 33-38 og vil med dette gi vår støtte til at disse områdene blir lagt til grunn av NVE i «eksklusjonsrunde 3».

Det er likevel ønskelig at vi får gitt en foreløpig presisering og et oppfølgende faglig innspill da vi mener det er grunnlag for at ytterligere områder oppfyller kriteriene Stortinget, OED og KLD har lagt til grunn i sitt arbeid. Følgende presisering endrer ikke tidligere innspill fra organisasjoner tilknyttet Forum for natur og friluftsliv Troms og er heller ikke endelig da vi ikke har fullstendig oversikt over hele fylket pr. dato.

Bakgrunnen for denne presiseringen er et ønske om å bidra til det Miljødirektoratet i rapporten M-1262 har omtalt som «*en betydelig usikkerhet*» hva gjelder kunnskap om naturverdier og områder i

Forum for
natur og friluftsliv
Troms

FNF Troms, Holtvegen 66, Pb. 2284, 9269 Tromsø
troms@fnf-nett.no / 4141 7339
www.fnf-nett.no/troms
Ogr.nr.: 996 197 786

arbeidet med «Nasjonal ramme for vindkraft på land» og følgelig er det derfor bare i områder der det har vært tilstrekkelig kunnskap at eksklusjon har vært aktuelt. Dette i tillegg til mangler i regionale og nasjonale datasett. Stortinget sin forutsetning er at «Nasjonal ramme for vindkraft på land» skal bidra til å «*dempe konflikter*» og skape «*forutsigbarhet*» for lokalsamfunn og utbyggere, jmf. Innst. 401 S (2015-2016).

Det er vårt ønske at vi bidrar til det alminnelige forvaltningsrettslige prinsipp som sier at «*saken skal være så godt opplyst som mulig*». Vi ber om at NVE vektlegger de faglige opplysningene i arbeidet.

Vi vil for øvrig også vise til «*Nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet – klargjøring av miljøforvaltningens innsigelsespraksis*»¹ Med særlig henblikk på del 3.6- 3.12 der innsigelse bør vurderes når arealbruk kommer i konflikt med blant annet verneområder og utvalgte naturtyper, arter, sammenhengende områder og geologiske forhold. Dette er i utstrakt grad tilfellet ved flere områder i analyseområdene for vindkraft.

Analyseområde 33

Generelt er vi bekymret over det manglende kunnskapsgrunnlaget som Miljødirektoratet viser til for viktige naturtyper i Troms der disse er dårlig kartlagt. Blant annet burde følgende områder vært ekskludert på bakgrunn av å ha nasjonal eller regional verdi:

- 1) Sørvika- foreslått naturreservat Vikevatnet ²

I 2016 ble området beskrevet slik i en høringsuttalelse fra Klima- og miljødepartementet:

«Klima- og miljødepartementet (KLD) har avgitt høringsuttalelse i brev av 2. februar 2016 og 31. mai 2016. KLD skriver at Vikevatnet og omkringliggende arealer representerer naturmangfold av nasjonal og vesentlig regional verdi. Hele planområdet har en viktig økologisk funksjon for flere truede og nær truede arter og truede naturtyper. Vikevatnet er en kalksjø, som etter Norsk rødliste for naturtyper 2011, er sterkt truet. Vannet er vurdert å ha verdien "svært viktig" (A), altså av nasjonal verdi. Videre er også den sterk truede naturtypen "kroksjøer, meandere og flomløp" registrert i området.

KLD skriver at det er registrert 20 verdifulle lokaliteter for biologisk mangfold i planområdet, som har tilknytning til kalksjø, rikmyr, viltlokaliteter, naturbeitemark og meandrerende elveløp. KLD viser til at rikmyr er den myrtypen i Norge som har flest truede arter. Videre er det registrert 19 truede eller nær truede arter fra Norsk rødliste for arter 2015 i planområdet, herunder kransalger,

¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-og-vesentlige-regionale-interesser-pa-miljoomradet--klargjoring-av-miljoforvaltningens-innsigelsespraksis/id2504971/>

² <https://www.fylkesmannen.no/globalassets/fm-troms-og-finnmark/miljo-og-klima/verneomrader/karttabellnyhet.pdf>

karplanter, sopp, fisk og fugl. Noen av de viktigste artene er ål (sårbar), knekkand (sterk truet), brushane (sterk truet), makrellterne (sterk truet), og vipe (sterk truet).»³

- 2) Buffersoner til nasjonalparker og andre verneområder fremstår uklart i arbeidet med den nasjonale rammen og i analyseområde 33 vil nærheten til Møysalen nasjonalpark være av betydning av estetiske og landskaps-hensyn. Videre mener vi at hele områdets verdi innen både friluftsliv og med hensyn til sammenhengende naturområder er tillagt for liten verdi i nasjonal og regional målestokk. Møysalen nasjonalpark og yttersida av Vesterålen tiltrekker seg mange besøkende og hele analyseområdet er et ettertraktet område og må sees i sammenheng.

Analyseområde 34

- 1) Rolla er Norges mest vannrike øy etter sin størrelse, har utallige fiskevann og et særegent rekreasjonsområde og destinasjon. Vi mener dette området burde vært ekskludert.
- 2) Gratangen, Salangen og Skånland er ifølge informasjon hos Miljødirektoratet hekkelokalitet for hubro og egner seg følgelig ikke for vindkraft.
- 3) Området fra fylkesgrensen mot Nordland - Revdalen - Olderdalen-Segeldalen bør inkluderes som eksklusjonsområde med hensyn til naturverdiene. Altså utvidelse av området 34-02ra som er ekskludert. Her er siste rest av inngrepsfrie områder langs kysten i Troms i kategorien Villmark.
- 4) Området Rensadalen - Storbjørdalen - Trangedalen - Novafjellet bør også ekskluderes. Hele Rensaelva er fredet og her er naturreservat. Derfor bør område 34-01ra utvides og ekskluderes.

Områdene under punkt 3-4bør ekskluderes av hensyn til landskap, friluftsliv, biologisk mangfold og inngrepsfrie naturområder. Nå er det også fem ulike bedrifter som bruker området til naturbasert reiseliv, to lokale bedrifter, Gratangen Hotell, Riksgrenser (Sverige) og Narvikfjellet noe som videre indikerer beskyttelsesverdige naturverdier.⁴

Analyseområde 35

³ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/harstad-kommune---innsigelse-til-reguleringsplan-hinnoy-golfklubb/id2513264/>

⁴ Se vedlegg

På generelt grunnlag mener vi at yttersida av Tromsø med øyer og åpne landskap i for liten grad er vektlagt som et område med nasjonal og regional betydning for både landskap, friluftsliv, fugl og sammenhengende naturområder. Vi viser blant annet til den sterkt økende interessen for naturbasert reiseliv i Tromsø-området og ikke minst, naturverdiene som habitat for sjøfugl og muligheten for friluftsliv- Kvaløya og Ringvassøy er utfartsområde for et stadig voksende Tromsø og omegn- spesielt for rekreasjon og sportsfiske.

- 1) Området fra Oldervik til Tønsvikmarka og mot Tromsdalen er et mer eller mindre sammenhengende myrområde (myr som truet naturtype) fra fjord til fjell. Vindkraft vil i tillegg være sterkt negativt for området som utfartsområde for befolkning og tilreisende da dette området er lett tilgjengelig.
- 2) Vi må understreke den negative betydningen for sjøfugl og en rik rypebestand i fjellområdene i hele analyseområdet som bør gjøre det uegnet for vindkraftutbygging. Ikke minst sett i lys av området som en del av et særlig sårbart arktisk område.
- 3) Senja er som understreket i anbefalingene fra Miljødirektoratet et unikt sammenhengende naturområde med ulike natur og landskapstyper. Hele området nord for Finnsnes mot Rødbergholmen er et sammenhengende område med få inngrep og stort innslag av myr- Kårvikhamn er et regionalt kjent og mye brukt utfartsområde.
- 4) Vi ønsker også å gjøre oppmerksom på både foreslåtte Nordbotn naturreservat i Tromsø kommune og utvidelse av flere verneområder i dette analyseområdet.⁵

Analyseområde 36

- 1) *«Et større sammenhengende naturområde rundt Hjertinden nordvest i analyseområdet. Store friluftslivinteresser»* Reistadløpet går gjennom dette området, og Istindan er et populært topptur-mål. Det er et nylig vedtatt naturreservat like utenfor analyseområdet, Blåberget naturreservat. På denne siden (nordsida) kan lokalbefolkningen nyte naturen uten direkte støy fra skytefelt. Hjertind er for øvrig et hellig fjell- derav navnet. Videre er det også like utenfor analyseområder både Floan naturreservat og foreslått nytt naturresevat Livveltskardelva. Dette tilsier at hele området har en nasjonal og regional verdi med hensyn til vurderingstema som har vært lagt til grunn.

⁵ <https://www.fylkesmannen.no/globalassets/fm-troms-og-finnmark/miljo-og-klima/verneomrader/karttabellnyhet.pdf>

Analyseområde 37

Hele området preges, i likhet med område 36, av mange ulike verneområder og disse bør sees i sammenheng. Dette forsterkes også av at flere vurderes utvidet i blant annet Kåfjord og Nordreisa og om ytterligere indikerer naturverdier av nasjonal og/eller regional betydning.⁶ Dette er også områder som har avgitt verdifulle naturområder til vannkraftutbygging og tilsier følgelig at den samlede belastningen vil bli uakseptabel og vanskelig å avbøte.

- 1) Skibotndalen, Kåfjorddalen, Reisadalen og Kvænangsbotn er landskap med sammenhengende fjord og dalstrøk, med viktige naturverdier som må sees i sammenheng. Infrastrukturen i sammenheng med vindkraftindustri vil være svært negativ i forhold til de vernede områdene.
- 2) Analyseområdet grenser også til Reisadalen nasjonalpark som har en regional og nasjonal betydning for vern av naturverdier i området- dette vernet er også foreslått utvidet som forsterker argumentet om en utvidelse av dette eksklusjonsområdet.
- 3) Gorsabrua - 153 meter over bunnen av juvet (Kåfjorddalen) i Kåfjord kommune: *«Over ett av de dypeste juvene i Nord-Europa går den 53 meter lange Gorsabrua. Brua er ca 2 meter bred og åpen for å gå over. Utsikten til fossen og til juvet er spektakulær. Det er mange som finner veien hit for å se og høre på fossen og se juvet. Om sommeren kan de dristigste hoppe i strikk fra brua - en opplevelse som garantert vil bli husket. Høydefølelsen er enorm på grunn av av det smale juvet.»*⁷ Vi mener hele området fra fjordmunningen i Birtavarre, opp Kåfjorddalen og opp til Guolas bør ekskluderes av hensyn til landskap, friluftsliv og unike opplevelser. Dette er også et område som er viktig for regionen og hele området er et viktig og tilgjengelig utfartsområde. Du kan i via turruter bevege deg fra fjorden i Birtavarre og til fjells etter elvesti på begge sider av Kåfjorddalen (via Ankerlia på ene siden og via Tørrfossbrua på den andre) og det er turvei helt til fjells. Det er også viktige kulturminner i dette området.
- 4) Djupvik er et viktig område for naturbasert turisme med spektakulære landskaps og naturverdier med utsikt til Lyngsalpene. Djupvik har tre reiselivsbedrifter som arrangerer turer i nærområdet- et område med regional og nasjonal betydning. Området har også kulturminner som Spåkenes fort, og var historisk et av jektesentrene.
- 5) *Uløya* bør ekskluderes fra analyseområdet i tråd med anbefalingene om å se hele området under ett.

⁶ <https://www.fylkesmannen.no/globalassets/fm-troms-og-finnmark/miljo-og-klima/verneomrader/karttabellnyhet.pdf>

⁷ <https://www.kafjord.kommune.no/tourist-info.468554.no.html>

Analyseområde 38

Vi mener større deler av området bør ekskluderes på grunn av viktige naturtyper som ligger spredt i hele området. Området grenser også til Reisadalen nasjonalpark. Navitdalen landskapsvernområde ligger også her og på grunn av dets høye beliggenhet vil landskapskvaliteten forringes betraktelig ved etablering av vindkraftanlegg i området.

Vi mener områdene som beskrevet ovenfor må ekskluderes fra analyseområdene for vindkraft.